ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו׳

«وقال يعقوب (יעקב): «ה׳ أبي إبراهيم (אברהם)...»»

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية
/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayishlach/3

1 **ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו׳. פי׳ שהתפלל שיומשך אליו המקיפים דקדושה של האבות לעזור לו שיוכל להמשיך המקיף דתהו הנ״ל שיתגלה למטה ועי״ז ג״כ הצילני נא מיד עשו כו׳ שלמטה.**

«وقال يعقوب (**יעקב**): «**ה׳** أبي إبراهيم (**אברהם**)...»». وهذا يعني أنه دعا أن تُنزَل إليه الأنوار المقدّسة المحيطة (**מקיפים**, makifim) للآباء، لتعينه كي يستطيع إنزال النور المحيط (**מקיף**, makif) بعالم الفوضى (**תהו**, Tohu) المذكور أعلاه، لكي ينكشف في الأسفل؛ وبذلك أيضًا [كان سيتحقق] «نجّني، من فضلك، من يد عيسو (**עשו**)...» [عيسو] الذي في الأسفل.

2 **ויחץ את העם כו׳ לשני מחנות כו׳. הנה הטעם שחלק לשני מחנות דוקא. יובן ע״פ הקדמה הידוע שעיקר ההפרש בין עולם התהו לעולם התקון.**

«وقسّم الشعب... إلى معسكرين...». والآن، فإن سبب تقسيمه [إياهم] إلى معسكرين تحديدًا يُفهم على أساس المقدّمة المعروفة، وهي أن الفرق الأساسي بين عالم الفوضى (**תהו**, Tohu) وعالم الإصلاح (**תקון**, Tikkun) [هو على النحو الآتي].

שבעולם התהו היו הספירות מפורדים זה תחת זה אבל בעולם התקון הם בציור קוין דהיינו ג׳ קוין ימין ושמאל ואמצע

في عالم **תהו** كانت الصفات المنبثقة (**ספירות**, Sefiros) منفصلة، واحدة تحت الأخرى؛ أما في عالم **תקון**، فهي مرتّبة في هيئة خطوط، أي ثلاثة خطوط: اليمين واليسار والوسط.

שהקו האמצעי הוא המחבר ומייחד ג״כ ב׳ הקוין דימין ושמאל להיות מתכללים יחד כידוע דת״ת [דתפארת] **הוא הממוצע בין חו״ג** [חסד וגבורה] **ומחברם יחד**

وخط الوسط هو الذي يصل بين خطّي اليمين واليسار ويوحّدهما أيضًا، لكي يندمجا معًا؛ إذ من المعروف أن الجمال (**תפארת**, Tiferes) هو الوسيط بين **חסד** و**גבורה**، ويصل بينهما.

ולכך ישראל שהם בבחי׳ התקון אומרים ג״פ [ג׳ פעמים] **קדוש דוקא וכתיב בהם ג״כ והייתם לי סגולה שהסגו״ל הוא ג׳ נקודות בחינת ימין ושמאל ואמצע כו׳**

ولذلك يقول بنو إسرائيل، الذين هم في مستوى **תקון**، «قدوس» ثلاث مرات تحديدًا؛ وقد ورد أيضًا في حقهم: «وتكونوا لي كنزًا» (**סגולה**, segulah)، لأن حركة السِّغول [الحركة الصائتة] (**סגו״ל**, segol) هي ثلاث نقاط، تمثل جانب اليمين واليسار والوسط...

אבל בעולם התהו שהיו בבחי׳ פירוד זת״ז [זה תחת זה] **ולא נתייחדו יחד ה״ז** [הרי זה] **רק בחי׳ ב׳ קוין שהחסד הוא בפ״ע** [בפני עצמו] **והגבור׳** [והגבורה] **הוא בפ״ע** [בפני עצמו].

أما في عالم **תהו**، حيث كانت الصفات في حالة انفصال، واحدة تحت الأخرى، ولم تتّحد، فلم يكن هناك إلا مستوى خطّين: كان **חסד** قائمًا بذاته، و**גבורה** قائمةً بذاتها.

3 **וכמ״ש ביאור הדברים במ״א שהענין הוא לפי שבתהו היו האורות מרובים והכלים מועטים**

وكما ورد في موضع آخر شرح هذه الأمور، فالمقصود أن الأنوار والأوعية (**אורות וכלים**, Oros v'Keilim) في عالم الفوضى (**תוהו**, Tohu) كانت كثيرةً وقليلةً على التوالي.

ולכן מצד קוטן הכלי לפ״ע [לפי ערך] **האור ע״כ אין הכלי יכולה להכיל ב׳ הפכים חו״ג** [חסד וגבורה] **יחד**

ولذلك، لصِغَر الوعاء قياسًا إلى النور، لا يستطيع الوعاء أن يحتوي نقيضين، الإحسان (**חסד**, Chesed) والشدة (**גבורה**, Gevurah)، معًا.

עד״מ באדם מי ששכלו קטן לא יכיל ב׳ הפכים כלל אלא אם יטה שכלו לזכות לא ימצא אז שום שכל לחוב ולא יסבול שום נטיה לחוב בלבו אלא רק טוב וחסד בלבד.

وضربًا للمثال من الإنسان: من كان عقله محدودًا لا يستطيع أن يستوعب نقيضين البتة؛ بل إذا مال بعقله إلى التبرئة، لم يجد عندئذ أي مسوّغ للإدانة، ولم يحتمل في قلبه أي ميل إلى الإدانة، بل لم يكن فيه سوى الخير والإحسان وحدهما.

4 **ובהיפוך כאשר יטה לחוב לא יסבול כלל נטיה לזכות ונמצא אינו אלא בקו א׳ תמיד פעמים בקו הימין לזכות ופעמים בקו השמאל לחוב**

وعلى العكس، حين يميل نحو الإدانة، لا يحتمل إطلاقًا أي ميل إلى التبرئة. وهكذا لا يكون أبدًا إلا في خط واحد: تارةً في الخط الأيمن، نحو التبرئة، وتارةً في الخط الأيسر، نحو الإدانة.

והרי הקוין מפורדי׳ שכשהוא בבחי׳ חסד לא יוכל לסבול בחי׳ דין וכן להיפוך וזהו הנק׳ בחינת ב׳ קוין שהחסד הוא בפני עצמו והגבורה בפני עצמה.

وهكذا تكون الخطوط منفصلة؛ فحين يكون في حالة الإحسان (**חסד**, Chesed)، لا يستطيع احتمال حالة الحكم، وكذلك بالعكس. وهذا ما يُسمّى مستوى الخطين: فالإحسان (**חסד**) قائم بذاته، والشدة (**גבורה**, Gevurah) قائمة بذاتها.

אבל בתקון שהת״ת [שהתפארת] **מכריע בין חו״ג** [חסד וגבורה] **היינו שגם בשעת הדין יוכל להיות ג״כ נטיה לזכות וכן להיפך לפי שבתקון האורות מועטים והכלים מרובים**

أما في الإصلاح (Tikkun, **תקון**)، حيث يحكم الجمال (Tiferes, **תפארת**) بين الإحسان (**חסד**) والشدة (**גבורה**)، فالمقصود أنه حتى في وقت الحكم يمكن أن يكون هناك أيضًا ميل إلى التبرئة، والعكس صحيح؛ وذلك لأن الأنوار في **תקון** قليلة، والأوعية كثيرة.

נמצא הכלי רחב לקבל גם ב׳ הפכים וכמו באדם שדעתו רחבה יוכל לסבול ב׳ הפכים יחד וישכנו במוחו ולבו

وهكذا يكون الوعاء واسعًا بما يكفي لاستيعاب حتى نقيضين. وهذا يشبه شخصًا واسع العقل، يستطيع احتمال نقيضين معًا، فيسكنان [معًا] في عقله وقلبه.

שמצד זה יש סברא לזכות אע״פ [אף על פי] **שמצד אחר יש סברא לחוב כו׳ והרי בתקון מתייחדים חו״ג** [חסד וגבורה] **יחדו וזהו ענין ג׳ קוין. (ועמ״ש מזה לקמן פ׳ יתרו בד״ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה)**

[يرى] أن من هذا الجانب حجة للتبرئة، مع أن من جانب آخر حجة للإدانة.... وهكذا يتحد الإحسان (**חסד**) والشدة (**גבורה**) معًا في **תקון**، وهذا هو معنى الخطوط الثلاثة. (وانظر ما كُتب في هذا أدناه، في باراشات يِترو، في المقال (maamar, **מאמר**) الذي يبدأ بعبارة: «لفهم بيان معنى أن الآباء هم أنفسهم المركبة».)

ואמנם בעובדא זו דיעקב ועשו שהיה יעקב צריך להמשיך לו המקיף דתהו שהוא בחי׳ האור דתהו שבלי גבול כו׳ לכך הוצרך להעלות מ״ן [מיין נוקבין] **לשם.**

غير أن يعقوب (**יעקב**)، في هذه الحادثة مع عيسو (**עשו**)، كان بحاجة إلى أن يستجلب لنفسه النور المحيط من عالم الفوضى (Tohu, **תהו**)، أي النور اللامحدود لعالم **תהו**... ولذلك كان عليه أن يرفع المياه الأنثوية (mayin nukvin, **מ״ן**) إلى ذلك المستوى.

וידוע שהמ״ן [שהמיין נוקבין] **צריך להיו׳** [להיות] **לפי אופן ההמשכה שרוצה להמשיך משום שלפי אופן ההעלא׳** [ההעלאה] **כך היא ההמשכה.**

ومن المعروف أن **מ״ן** ينبغي أن تكون بحسب كيفية الإنزال الذي يراد استجلابه؛ إذ بحسب كيفية الارتقاء تكون كيفية الإنزال.

5 **והואיל וכן מאחר שבתהו היה רק ב׳ קוין כנ״ל לכך הוצרך יעקב לעשות עצמו ג״כ בדוגמא זו.**

ولما كان الأمر كذلك، ولأن عالم الفوضى (**תהו**, Tohu) لم يكن فيه سوى خطّين، كما ذُكر آنفًا، لذلك كان على يعقوب (**יעקב**) أيضًا أن يجعل نفسه على هذا النمط.

וזהו ויחץ את העם כו׳ לשני מחנות להיות דוגמת עולם התהו שלשם היה זת״ז [זה תחת זה] **ולא בציור ג׳ קוין כנ״ל ועי״ז יתקשר בעולם התהו להמשיך האו״מ** [האור מקיף] **כו׳.**

وهذا هو [معنى] «وقسّم الشعب... إلى معسكرين»: لكي يكون ذلك على مثال عالم **תהו**، حيث كانت [الصفات المنبثقة (**ספירות**, Sefiros)] بعضها تحت بعض، لا في هيئة ثلاثة خطوط، كما ذُكر آنفًا؛ وبذلك كان ليتصل بعالم **תהו**، لكي يجذب النور المحيط (**אור מקיף**, Or Makif) إلى الأسفل...

6 **ומזה הטעם עצמו יובן הטעם מה שהקריב יעקב המנחה עזים מאתים כו׳. שענין מנחה זו היא העלא׳** [העלאת / העלאה] **מ״ן** [מיין נוקבין] **להמשיך המקיף הנ״ל**

ومن هذا السبب بعينه يتضح سبب تقديم يعقوب (**יעקב**) الهدية (**מנחה**, minchah) المكوّنة من «مئتي عنزة...» إلخ. فهذه الهدية هي رفع المياه الأنثوية (**מ״ן**, mayin nukvin) لإنزال النور المحيط المذكور آنفًا.

והוא ע״ד ענין הקרבנות שהם העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **להמשיך מ״ד** [מיין דוכרין] **כנודע ואעפ״כ** [ואף על פי כן] **היתה מנחתו שלא ע״ד אופן ומשפט הקרבנות שבתורה כו׳. בהיות שמעשה הקרבנות הוא מבהמות טהורים ושחוטים דוקא. אך השחיטה כשירה בזר.**

وهذا على غرار القرابين، التي هي رفع للمياه الأنثوية لإنزال المياه الذكورية (**מ״ד**, mayin duchrin)، كما هو معروف. ومع ذلك، لم تكن هديته وفق هيئة القرابين في التوراة وأحكامها.... إذ إن إقامة القرابين تكون من حيوانات طاهرة، ومذبوحة تحديدًا. لكن الذبح يصحّ [إذا قام به] غير كاهن.

7 **ולא מצינו קרבן בתורה בחי רק בשעיר דעזאזל וגם בקרבנות לא היו מקריבים רק החלב והדם.**

ولا نجد في التوراة قربانًا [يُقدَّم] حيًّا، إلا التيس [المرسَل] إلى عزازيل؛ وكذلك في القرابين، لم يكونوا يقدّمون [على المذبح] إلا الشحم والدم.

והמנחה הזאת ששלח יעקב לעשו היו בהמות טמאות ג״כ כמ״ש גמלים מניקות כו׳. וגם שהן חיין ולא שחוטין

لكن هذه الهدية التي أرسلها يعقوب (**יעקב**) إلى عيسو (**עשו**) تضمنت أيضًا حيوانات غير طاهرة، كما هو مكتوب: «جمالًا مرضعات...»؛ وكذلك كانت حيّة لا مذبوحة.

והענין הוא משום שהעלאת מ״ן [מיין נוקבין] **שהיא המנחה דיעקב הוא להמשיך מ״ד** [מיין דוכרין] **מבחי׳ המקיף דעולם התוהו.**

والتفسير هو أن رفع المياه الأنثوية (**מ״ן**, mayin nukvin)، الذي تمثّله هدية يعقوب، كان بقصد إنزال المياه الذكورية (**מ״ד**, mayin duchrin) من مستوى النور المحيط بعالم الفوضى (**תוהו**, Tohu).

8 **והמ״ן** [והמיין נוקבין] **והמ״ד** [והמיין דוכרין] **דעולם התהו הוא משונה ובאופן אחר מן המ״ן** [המיין נוקבין] **ומ״ד** [ומיין דוכרין] **דעולם התקון שהוא ענין הקרבנות שבתורה שהתורה היא מבחי׳ עולם התקון דאצילות**

إن الاستثارة من الأسفل (**מ״ן**, mayin nukvin) والفيض من الأعلى (**מ״ד**, mayin duchrin) في عالم الفوضى (**עולם התהו**, Tohu) يختلفان، كما يختلف أسلوبهما، عن نظيريهما في عالم الإصلاح (**עולם התקון**, Tikkun). وهذا هو شأن القرابين في التوراة، لأن التوراة من مستوى عالم **התקון** في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus).

והיינו כי עולם התקון הוא בחי׳ אור פנימי שהאורות מתצמצמים ונתפסי׳ [ונתפסים] **בתוך הכלי ומאחר שהאור יכול להתיישב בתוך הכלי זהו הוראה שכבר נתצמצם האור בצמצומים רבים וכמ״ש בע״ח** [בעץ חיים] **שבתקון האורות מועטים כו׳.**

أي إن عالم **התקון** هو مستوى النور الباطني، حيث تنكمش الأنوار وتُحتوى داخل الوعاء؛ وبما أن النور يستطيع أن يستقر داخل الوعاء، فذلك دليل على أن النور قد خضع بالفعل للانكماش (**צמצום**, tzimtzum) مرات كثيرة، كما ورد في **עץ חיים** أن الأنوار في عالم **התקון** قليلة...

לכן התורה שנמשכת משם היא ג״כ בבחי׳ דקדוקים וצמצומים.

لذلك فإن التوراة، المنبثقة من هناك، تأتي هي أيضًا في صورة تفاصيل دقيقة وانكماشات.

9 **ולכן מפורש בתורה סדר העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **דתקון הכל בדקדוקים שהוא משפט מעשה הקרבנות שיהיו מבהמות טהורים ומג׳ מיני בהמות לבד ושיהיו שחוטין דוקא ויש הרבה דברים שהקרבן נפסל בו**

لذلك فُصِّل في التوراة ترتيب رفع المياه الأنثوية (**מ״ן**, mayin nukvin) في عالم التصحيح (**תקון**, Tikkun) كله بدقة، وهو شرع أداء القرابين: أن تكون من حيوانات طاهرة، ومن ثلاثة أجناس من الحيوانات لا غير، وأن تُذبح تحديدًا؛ وهناك أمور كثيرة يبطل بها القربان.

וכן בענין ההקרבה איך ומה הרבה דקדוקין כו׳ כי כל התור׳ [התורה] **הוסדה בדרך זה בצמצומים ומדידות מפני שהיא מבחי׳ התקון שהאורות מצומצמים תוך הכלים ולכן מדקדק׳ ג״כ בכמה מיני צמצומים ודקדוקים כו׳.**

وكذلك في شأن التقدمة: كيف وماذا، [فهناك] تفاصيل دقيقة كثيرة... لأن التوراة كلها أُسست على هذا النحو، بالانكماشات (**צמצום**, tzimtzum) والقياسات، لأنها من مستوى **תקון**، حيث تنكمش الأنوار داخل الأوعية؛ ولذلك فهي أيضًا تدقق في أنواع كثيرة من **צמצום** والتفاصيل الدقيقة...

אבל יעקב העלה מ״ן [מיין נוקבין] **לבחי׳ המקיף דתהו כנ״ל שהוא אור גדול בבחי׳ א״ס שלכן לא יכול הכלי להכילו ונשאר בבחי׳ מקיף**

لكن يعقوب (**יעקב**) رفع المياه الأنثوية إلى مستوى النور المحيط لعالم الفوضى (**תוהו**, Tohu)، كما سبق، وهو نور عظيم في مستوى اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، ولذلك لم يستطع الوعاء احتواءه، فبقي في مستوى النور المحيط.

(לכך שלח המנחה שהוא העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **לשם) אף בהמות טמאות גמלים מניקות כו׳. וכולן היו חיין ולא שחוטין כו׳.**

(ولذلك أرسل الهدية، وهي رفع المياه الأنثوية إلى ذلك المستوى،) حتى من حيوانات نجسة، مثل «النوق المرضعات»... وكانت كلها حية، لا مذبوحة...

כי להיות האור בבחי׳ א״ס לכן אין שם הצמצומים והדקדוקים כי א״ס ב״ה הוא כל יכול לסבול הכל אף טמאין ושיהיו חיין כו׳ שאין נמצא שם דקדוקים וצמצומים כלל.

فلما كان النور في مستوى **אין סוף**، لم تكن هناك انكماشات ولا تفاصيل دقيقة؛ فإن **אין סוף** المبارك قادر على كل شيء، ويحتمل كل شيء، حتى الحيوانات النجسة وأن تكون حية... إذ لا توجد هناك أي تفاصيل دقيقة أو انكماشات على الإطلاق.

10 **וכמארז״ל** [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **גבי חזיר שעתיד לחזור וליטהר היינו לע״ל** [לעתיד לבוא] **שיבולע המות לנצח ואז יתגלה עצמות א״ס ויוכל גם חזיר להתעלות משא״כ עתה.**

وكما قال حكماؤنا، **ז״ל**، عن الخنزير (**חזיר**، chazir)، إنه مقدّر له أن يعود (**לחזור**، lachazor) فيطهر؛ أي في الزمن الآتي، حين «يُبتلع الموت إلى الأبد». عندئذ ينكشف جوهر اللامتناهي (**אין סוף**، Ein Sof)، ويصبح حتى الخنزير قادرًا على الارتقاء، بخلاف ما هو عليه الآن.

לכן יעקב ששלח המנחה לעשו שהוא העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **למקיף דתהו שבבחי׳ א״ס שלח ג״כ דברים טמאים ולכך שלח ג״כ גמלים מניקות**

لذلك أرسل يعقوب (**יעקב**) هديةً إلى عيسو (**עשו**)، وكانت عبارة عن رفع المياه الأنثوية (**מ״ן**، mayin nukvin) إلى النور المحيط بتوهو (**תהו**، Tohu؛ عالم الفوضى)، الذي هو على مستوى اللامتناهي؛ فأرسل أيضًا أشياء نجسة، ولهذا أرسل كذلك نوقًا مرضعة.

כי אדרבה שרשן של גמלים הוא מאד נעלה כמ״ש באליעזר עבד אברהם שלקח יו״ד גמלים מגמלי אדניו וכל טוב אדניו בידו והוא ענין כגמול עלי אמו כו׳

ففي المقابل، جذر الإبل (**גמלים**، gemalim) رفيع جدًا، كما كُتب عن إليعازر (**אליעזר**)، خادم إبراهيم (**אברהם**)، أنه أخذ عشرة من إبل سيده، «وكل خيرات سيده في يده»؛ وهذا هو معنى «كطفل مفطوم (**גמול**، gamul) على أمه...».

וכ״ז [וכל זה] **לא היה יכול לעשות רק יעקב וקודם מ״ת** [מתן תורה] **אבל אנחנו כבר ניתן לנו התורה מבחי׳ התקון ומה שהוא טמא ואסור ע״פ התורה הוא מרוחק ולא יוכל להתעלות כלל כו׳ והכרת תכרת הנפש באכלה חלב כו׳ וכיוצא:**

وما كان بوسع أحد أن يفعل كل ذلك سوى يعقوب، وذلك قبل إعطاء التوراة فحسب. أما نحن، فقد أُعطيت لنا التوراة بالفعل من مستوى الإصلاح (**התקון**، Tikkun)، وكل ما تحكم التوراة بنجاسته وتحريمه بعيد ولا يمكن رفعه البتة...؛ و«تُقطع تلك النفس قطعًا» إذا أكلت الشحم المحرّم...، وما إلى ذلك.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

.the English translationو This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication /Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayishlach/3/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق